M I N I S T E R U L
AGRICULTURII,
DEZVOLTĂRII REGIONALE
ȘI MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENŢIA DE MEDIU

М И Н И С Т Е Р С Т В О
СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА,
РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ
И ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

**АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ**

MD-2005 mun. Chişinău, str. Albișoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@mediu.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA IANUARIE ANUL 2021

Laboratorul de Referință de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului (ape de suprafaţă, aer, sol, radioactivitatea mediului) pe teritoriul Republicii Moldova şi asigură autorităţile statului, populaţia şi instituţiile cointeresate cu informaţia privind poluarea mediului. Buletinul Lunar este transmis conform schemei de difuzare întocmite pentru anul 2021 și vizualizat pe http://www.mediu.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influența condițiilor meteorologice

În luna ianuarie, anul 2021 calitatea aerului atmosferic a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chişinău. Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 6 posturi staţionare de observaţii: *nr. 3 - str. Calea Ieşilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîşcani) şi nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA:

Tabelul 1.

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna ianuarie, 2021

Poluantul monitorizat	**Valorile maxime, exprimate în părţi CMA**							
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	**Medii**				**Maxime momentane**		
		Zilnice			**Lunare**			
		Nr. de zile cu depăşiri	**Cea mai mare valoare şi data înregistrării**		**Valoarea medie**	***Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc***	**Nr. de zile cu depăşiri**	**Valoarea maximă**
Suspensii solide	***0,15***	-	-	-	-	***0,5***	1	1,4
Dioxid de azot (NO_2)	***0,04***	23	2,4	25.01	2,0	***0,085***	18	1,4
Monoxid de azot (NO)	***0,06***	23	3,4	23.01	2,2	***0,4***	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	***0,003***	6	1,3	13.01	-	***0,01***	-	-
Aldehida formică (CH_2O)	***0,003***	14	3,9	27.01	2,5	***0,035***	-	-
Indicele complex al poluării – 9,53								

Municipiul Bălţi. Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 5 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, dioxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 2 posturi staţionare de observaţii - *nr. 1* din *str. Ştefan cel Mare,140* şi *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

Tabelul 2.

Depăşirile CMA pentru poluanţii atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna ianuarie, 2021

Poluantul monitorizat	**Valorile înregistrate, exprimate în părţi CMA**							
		Medii				**Maxime momentane**		
		Zilnice			**Lunare**			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	**Nr. de zile cu depăşiri**	**Cea mai mare valoare şi data înregistrării**		**Valoarea medie**	***Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc***	**Nr. de zile cu depăşiri**	**Valoarea maximă**
Suspensii solide	***0,15***	19	2,0	11.01	1,3	***0,5***	-	-
Dioxid de azot (NO_2)	***0,04***	23	2,5	19.01	1,8	***0,085***	19	1,8
Aldehida formică (CH_2O)	***0,003***	14	2,3	21.01	1,7	***0,035***	-	-
Indicele complex al poluării – 6,98								

În aspectul condițiilor meteorologice semnalate pe parcursul lunii ianuarie nivelul poluării aerului în localitățile monitorizate a fost influințat de următorii factori:

- vântul a suflat predominant din sectorul de sud: în mun. Chişinău – îndeosebi moderat cu intensificări până la 12-18 m/s în decursul a 6 zile, iar în mun Bălţi – îndeosebi slab cu intensificări până la12-17 m/s în decursul a 4 zile;
- ceaţa s-a semnalat în decursul a 6 zile în mun. Chişinău şi a 2 zile în mun. Bălţi, favorizînd acumularea poluanţilor în aer de la sursele reci şi calde;
- inversiunea termică de la sol precum şi vântul slab din orele nocturne şi ale dimineţii s-au atestat în decursul a 3 zile în mun. Chişinău, 10 zile în mun. Bălţi şi în condiţia lipsei precipitaţiilor, au contribuit la acumularea poluanţilor de la sursele joase şi transportul auto;
- inversiunea termică la înălţimea în decursul a 6 zile, și-a dat aportul la acumularea poluanţilor de la sursele înalte.

În decada a doua a lunii ianuarie şi în unele zile din a treia decadă factorii meteorologici au contribuit la majorarea concentraţiei noxelor în aer.

Tabelul 3.

Evaluarea lunară a nivelului poluării aerului

Nivelul poluării aerului	*Indicatorii nivelului de poluare al aerului*	
	Indicele standard	*Cea mai mare frecvenţă a depăşirii CMA_{mm} (%).*
Redus	***0-1***	***0***
Sporit	***2-4***	***1-19***
Înalt	***5-10***	***20-49***
Foarte înalt	***>10***	***≥50***

Nivelul poluării aerului, conform *evaluării zilnice* s-a constatat ca *sporit* privind conţinutul de dioxid de azot în mun. Chişinău în zilele de 14,18,19,21,23,23,25-27 ianuarie și pe 14,16,19,22 ianuarie în mun. Bălţi.

Cea mai mare concentraţie medie zilnică în mun. Chişinău a înregistrat *aldehida formică* în data de *27 ianuarie,* iar în mun. Bălţi *dioxidul de azot* în data de *19 ianuarie.*

Comparativ cu luna decembrie a anului 2020, în luna ianuarie, 2021 nivelul poluării aerului în urbele monitorizate *s-a majorat* semnificativ conform *evaluării lunare.*

Privind *separat nocivele* în mun. Chişinău un nivel ***înalt*** al poluării aerului s-a creat datorită *dioxidului de azot* la toate posturile de observaţii, cu cel mai înalt nivel al poluării atestat la postul de observaţii nr. 6. În mun. Bălţi nivelul ***înalt*** al poluării aerului, de asemenea, a fost cauzat de *dioxidul de azot* cu cel mai înalt nivel al poluării aerului înregistrat la postul de observaţii nr. 1, iar la postul nr. 3 s-a constatat ca ***sporit***.

Conform datelor multianuale privind frecvenţa condiţiilor meteorologice nefavorabile (CMN) pentru dispersia poluanţilor din aerul atmosferic pe teritoriul ţării, cea mai mare frecvenţă a CMN este posibilă în prima decadă a lunii februarie.

Nivelul radioactivităţii mediului

În luna ianuarie s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama* în *regim manual* la 7 staţii meteorologice de pe teritoriul republicii (Soroca, Făleşti, Cornești, Chișinău, Bravicea, Bălţata, Leova, Comrat), unde s-au efectuat măsurători de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00}. De asemenea, la 5 staţii din teritoriul republicii (Briceni, Bălţi, Chișinău, Ştefan Vodă, Cahul) s-au efectuat măsurători ale parametrului dat şi în *regim continuu,* cu detectoarele MIRA.

Conform datelor colectate la reţeaua de staţii meteorologice din cadrul SHS, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama* pe teritoriul Republicii Moldova au variat:

• ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti) în limitele: minima 0,10 μSv/h (st. Soroca, Bălți), maxima 0,19 μSv/h (st. Bălți);

• ***în Centru*** (staţiile Cornești, Bravicea, Chișinău, Bălţata) în limitele: minima 0,08 μSv/h (st. Bălţata), maxima 0,18 μSv/h (st. Bravicea);

• ***la Sud*** (staţiile Ştefan Vodă, Leova, Cahul, Comrat) în limitele: minima 0,09 μSv/h (st. Leova), maxima 0,19 μSv/h (st. Comrat).

La staţia meteorologică din mun. Chișinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 0,10 - 0,16 μSv/h.

În rezultatul estimării valorilor echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama pe întreg teritoriul ţării, se poate afirma că pe parcursul perioadei menţionate depăşiri ale *limitei de avertizare (0,25 μSv/h)* nu au fost înregistrate.

Pentru determinarea radionuclizilor telurici şi tehnogeni în componentele mediului s-au analizat probe de aerosoli, depuneri atmosferice, cît şi probe de apă de suprafaţă colectate de pe teritoriul republicii, ca rezultat, concentraţiile radionuclizilor atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

Pe parcursul lunii decembrie a anului 2020 a fost monitorizată calitatea apei în 24 probe colectate din secțiunile de control a 9 rîuri, 2 lacuri de acumulare. S-au efectuat încercări de laborator pentru determinarea indicatorilor hidrochimici (fizico-chimici, a regimului de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc.).

Rezultatele încercărilor de laborator s-au evaluat şi s-au stabilit clasele de calitate a apelor de suprafaţă, conform *HG 890/2013, Anexa 1*.

Indicatorii care au înregistrat valori în limitele claselor de calitate III - V (poluată moderat - foarte poluată) sunt specificați în tabel:

Nr. ord.	**Corp acvatic**	**Secțiunea monitorizată**	**Data**	**Parametrul investigat**	**Unitatea de măsură**	**Concentrația înregistrată**	**Clasa de calitate**
1.	r. Nistru	s. Vasilcău	27.01	azot de nitrit	*mgN/l*	0,300	IV
		s. Olănești	18.01	azot de nitrit	*mgN/l*	0,100	III
				produse petroliere	*mg/l*	0,46	III
2.	r. Prut	s. Branişte	26.01	azot de nitrit	*mgN/l*	0,300	IV
		s. Vlea Mare	13.01	azot de nitrit	*mgN/l*	0,093	III
		s. Giurgiulești	20.01	CCOcr	*mgO/l*	18,4	III

				azot de nitrit	*mgN/l*	0,103	III
3.	r. Sărata	s. Vîlcele		CBO5	*mgO/l*	5,88	III
				duritatea	*Mmoli/l*	16,8	V
4.	r. Cogîlnic	s. Cimișlia	21.01	CBO5	*mgO/l*	9,80	V
				CCOcr	*mgO/l*	21,7	III
				azot de amoniu	*mgN/l*	0,487	III
				azot de nitrit	*mgN/l*	0,100	III
				duritatea	*Mmoli/l*	15,0	V
				fosfor mineral	*mgP/l*	0,293	IV
				fosfor total	*mgP/l*	0,315	III
		or. Hîncești		duritatea	*Mmoli/l*	12,0	IV
				azot de amoniu	*mgN/l*	0,453	III
				CBO5	*mgO/l*	9,38	V
				CCOcr	*mgO/l*	42,3	IV
5.	r. Botna	s. Circăiești	18.01	CBO5	*mgO/l*	6,28	IV
				CCOcr	*mgO/l*	41,8	IV
				duritatea	*Mmoli/l*	15,8	V
				azot de amoniu	*mgN/l*	1,742	IV
				fosfor mineral	*mgP/l*	0,311	IV
				fosfor total	*mgP/l*	0,331	III
				produse petroliere	*mg/l*	0,433	III
		or. Căușeni		CBO5	*mgO/l*	5,44	III
				CCOcr	*mgO/l*	30,9	IV
				duritatea	*Mmoli/l*	15,60	V
				azot de nitrit	*mgN/l*	0,092	III
				azot de amoniu	*mgN/l*	0,617	III
				produse petroliere	*mg/l*	0,413	III
6.	r. Lunga	or. Ceadîr Lunga, aval	19.01	CCOcr	*mgO/l*	37,4	IV
				duritatea	*Mmoli/l*	49,8	V
				azot de nitrit	*mgN/l*	0,210	IV
				azot de amoniu	*mgN/l*	2,272	IV
				fosfor mineral	*mgP/l*	0,179	III
				fosfor total	*mgP/l*	0,255	III
				produse petroliere	*mg/l*	0,25	III
		or. Ceadîr Lunga, amonte		duritatea	*Mmoli/l*	51,20	V
				azot de amoniu	*mgN/l*	2,793	IV
				CCOcr	*mgO/l*	42,3	IV
				azot de nitrit	*mgN/l*	0,133	IV
				fosfor mineral	*mgP/l*	0,124	IV
7.	r. Chirghij Chitai	or. Tvardița		CBO5	*mgO/l*	8,0	V
				CCOcr	*mgO/l*	47,1	IV
				azot de amoniu	*mgN/l*	3,017	IV
				azot de nitrit	*mgN/l*	0,744	V
				azot de nitrat	*mgN/l*	4,31	III
				fosfor mineral	*mgP/l*	1,050	V
				fosfor total	*mgP/l*	1,20	V
				duritatea	*Mmoli/l*	36,8	V
				produse petroliere	*mg/l*	0,335	III
8.	r. Larga	s. Chircani	20.01	duritatea	*Mmoli/l*	17,0	V
				azot de amoniu	*mgN/l*	0,414	III
				CCOcr	*mgO/l*	26,1	III
				azot de nitrit	*mgN/l*	0,136	IV

9.	l. Dubăsari	or. Rezina	12.01	azot de nitrit	*mgN/l*	0,106	III
10.	l. Costești	or. Costești	26.01	azot de nitrit	*mgN/l*	0,348	V

Notă: Rezultatele monitorizării calităţii apelor de suprafaţă se evaluează prin delimitarea în 5 clase de calitate:

1**) clasa I (foarte bună)** – apele de suprafaţă în care nu există alterări (sau există alterări minore) ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate. Concentraţiile poluanţilor sintetici nu influenţează funcţionarea ecosistemelor acvatice şi nu aduc prejudicii sănătăţii umane. Apele din această clasă sînt destinate pentru toate tipurile de folosinţă. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea albastră;

2) clasa a II-a (bună) – apele de suprafaţă care au fost afectate uşor de activitatea antropică, dar care pot totuşi asigura toate folosinţele în mod adecvat. Funcţionarea ecosistemelor acvatice nu este afectată. Metodele de tratare simplă sînt suficiente pentru pregătirea apei potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea verde;

3) clasa a III-a (poluată moderat) – apele de suprafaţă ale căror valori fizico-chimice şi biologice de calitate deviază moderat de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Se înregistrează semne moderate de dereglare a funcţionării ecosistemului, iar condiţiile necesare pentru familia salmonidelor nu mai pot fi asigurate. Tratarea simplă nu este suficientă pentru folosinţa apei în scopuri potabile, fiind aplicate metode de tratare normale. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea galbenă;

4) clasa a IV-a (poluată) – apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Condiţiile pentru familia ciprinidelor nu mai pot fi asigurate. Apele nu corespund cerinţelor pentru apa potabilă fără aplicarea metodelor de tratare avansată. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea oranj;

5) clasa a V-a (foarte poluată) – apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Componentele biologice, îndeosebi piscicole, sînt deteriorate şi apa nu poate fi utilizată în scopuri potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea roşie.

Calitatea solului

În luna ianuarie, anul 2021 Laboratorul Calităţi Solului a analizat probele de sol colectate din terenurile agricole ale s. Corneşti r-ul Ungheni şi com. Bacioi mun.Chişinau (zona de centru). Probele au fost colectate din suprafaţa de 137 ha sub diferite culturi (lucernă, porumb, grîu, vie, livadă) şi diferite tipuri de sol (sol cenuşiu de pădure, cernoziom cambic).

După rezultatele obţinute, *valoarea pH-ului* în solurile de cernoziom s-au încadrat între valorile 7,6 (slab alcalin) – 8,7 (moderat alcalin), iar pH-ul în solul cenuşiu de pădure a înregistrat valorile între 6,0 - 6,6 (slab acid).

Analizînd valorile conţinutului de *materie organică* din punct de vedere al asigurării, solurile din suprafaţa de 137 ha s-au prezentat astfel: în 82% - scăzută şi foarte scăzută (0,52% - 2,88%), iar în 18% - moderată (3,05% - 3,96%).

Aprecierea *stării de aprovizionare* a solului cu *fosfor* şi *potasiu mobil* a fost efectuată după metoda Macighin. Potasiul mobil a înregistrat în 30% din solurile investigate un conţinut optim de la (263 - 293 mg K2O/ kg), iar în 70% un conţinut ridicat – (311 - 661 mgK2O/kg), iar conţinutul de fosfor mobil s-a distribuit în modul următor: în 23% - scăzut - forte scăzut (5,74 - 12,85 mg P2O5/kg); în 77% - ridicat şi foarte ridicat (42,09 – 202,5 mg P2O5/kg).

Valorile *azotului amoniacal* în solurile investigate au variat de la 4,4 mg N-NH4/kg pînă la 25,7 mg N-NH4/kg. *Rezidiul uscat* a s-au încadrat în limitele de de la 0,021% pînă la 0,111%.

Monitorizarea deşeurilor

În perioada 02.01.2021 – 31.01.2021, conform Planului de Lucru şi Programului de Activitate, în Laboratorul pentru deșeuri, conform demarării preocesului de raportare a deșeurilor și gestionarii acestora prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat Managementul Deșeurilor au fost validate și aprobate 14 rapoarte, 11 rapoarte fiind returnate.